

АНОТАЦІЯ

Белінська В.Є. **Концептосфера ПРИРОДА в поетичному словнику П. Перебийноса та А. Кичинського** – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі за спеціальністю 035 – Філологія. – Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, Харків, 2021.

У дисертації здійснено комплексний аналіз особливостей використання елементів концептосфери *ПРИРОДА* у мові поезій П. Перебийноса та А. Кичинського відповідно до пріоритетів їхньої мовної картини світу та творчих інтенцій.

Актуальність дослідження зумовлена відсутністю цілісного й системного вивчення мови поезій П. Перебийноса та А. Кичинського як поетів «двох століть» у площині вербалізації концептосфери *ПРИРОДА*, а також потребою подальшого аналізу цієї сфери в українській поезії. При цьому дослідницький інтерес викликає й те, що творчість поетів охоплює останню третину ХХ – першу чверть ХХІ століття й позначена як соціальною й ліричною тематикою, так і співучою поетичною мовою, що привертало увагу композиторів і призвело до нагородження митців Шевченківською премією. Обидва вони мають сільське походження, через що їхні МКС нерозривно пов'язані з рідною природою, а тому концепти, що позначають природні елементи, отримують чимало додаткових конотацій відповідно до індивідуальної авторської інтерпретації. Цьому сприяє також художницьке сприйняття, адже П. Перебийніс та А. Кичинський сполучають у собі поетичний і малярський таланти, і така міжвидова кореляція споріднює поетів із Т. Шевченком, виявляючи схожі риси як у зображувальному мистецтві, так і в поезії, зокрема в описі природи. Ці спільні ознаки, а також новаторські риси

інтерпретації ними елементів концептосфери *ПРИРОДА* зумовили вибір саме цих митців для дослідження їхнього мовомислення.

Картина світу (загальна, етнічна, індивідуальна тощо), сформована в результаті взаємодії людей з довкіллям, із вербального боку репрезентує мовомислення етнічної спільноти. Тому автор художнього твору як представник такого етносу у власному ідіостилі виявлятиме загальні стереотипи, зокрема й асоціації образів природного світу, що є типовими й базовими для національного менталітету.

У роботі представлено в хронологічному вимірі аналіз теорії мовної картини світу й концептів. Спочатку згадано тих, хто розробляв ці концепції й положення, – зарубіжних науковців (В. Гумбольдт, Л. Вітгенштейн, Л. Вайсгербер, Е. Сепір, Б. Уорф), радянських (Ю. Караулов, Д. Лихачов, Г. Брутян, В. Телія), українських учених-теоретиків (О. Селіванова, В. Іващенко, В. Жайворонок, І. Голубовська, О. Маленко, А. Мойсієнко, Д. Ужченко та ін.) і практиків, які використовували цю теорію в дослідженнях мови художньої літератури (К. Голобородько, Л. Лисиченко, І. Серебрянська, Н. Плотникова, О. Слюніна, О. Діброва, О. Кузьміна та ін.). Окремо зазначено історію та доробки харківських мовознавців, зокрема надано інформацію про останні дисертаційні розвідки молодих науковців у царині концептології.

Зроблено опис основних постулатів теорії. Представлена теорія метафори як засобу вираження образного складника концепту крізь лінгвокогнітивну призму М. Блека, Дж. Лакоффа, М. Джонсона, що підкріплена доробком українських лінгвістів Т. Вільчинської, І. Голубовської, А. Приходько, О. Селіванової, Ю. Юріної та ін.

Реалізація елементів концептосфери *ПРИРОДА* в поетичному мовомисленні автора нерозривно пов'язана з його етнічним сприйняттям світу, а індивідуальна МКС містить як ландшафтні елементи, так і репрезентанти живої природи – флористичні й зоологічні, що входять до етнічної МКС. Етнічна / національна МКС сполучає і специфічне етнічне, й універсальне

загальнолюдське, що репрезентує єдність різних мов і культур та поєднується в мовній особистості автора. Конгломерат елементів етнічної МКС складає концептосферу, що вміщує чимало концептів, які вільно інтерпретуються різними авторами в межах їхнього ідіостилю. Компоненти концепту в поетичній мові реалізуються через метафоричні конструкції, які інтерпретують стійкі асоціативні уявлення, історично й традиційно властиві спільноті, в індивідуальному підході. Слово як матеріальна база концепту в такому разі становить собою синтез індивідуального авторського розуміння з традицією етнічного вживання певного концепту, а також і загальнолюдського. Тобто мова постачає мовцеві-автору символічні ресурси для реалізації його інтенцій.

Метафора як виразник образного складника концепту в поетичному тексті утворює багат шаровий образ, у якому міксуються знання донорської та реципієнтної сфер, реалізованих в антропоморфних, зооморфних, фітоморфних тощо мовних одиницях. Це відбувається в умовах експресивності як провідної ознаки концептуальної метафори й передбачає, зокрема, оживлення певного явища природи (через його мовні маніфестанти) ознаками людини.

Елементи концептосфери *ПРИРОДА* є доміантними в українській поезії, оскільки теми історичного буття народу, рідної землі, її захисту закладені в МКС. Територіальний їхній вимір конкретизується базовими ландшафтними об'єктами, образний – природними елементами (явищами, рослинами, тваринами, комахами та ін.), що формують реципієнтну та донорську зони авторських метафоричних конструкцій.

Як у людей сільського походження, МКС П. Перебийноса та А. Кичинського нерозривно пов'язана з рідною природою, поетичний ідіостиль характеризується експресивністю, метафоричністю з унікальними зіставленнями живих і неживих елементів концептосфери *ПРИРОДА* та когніотипу «людина». У їхній поезії окреслюються концептуальні опозиції «село – місто», «природне – урбаністичне», «позитивне – негативне», «земля – космос», мовні елементи яких залучені в метафоричні конструкції як донорські

чи реципієнтні складники.

Митці сполучають у собі таланти художника й поета з пріоритетом ландшафтного опису та пісенності (обидва мають пісні на свої тексти), де інтерполюється стиль художницького мислення в поетичний процес (міжвидова кореляція), що виявляється у вербалізації аудіовізуального й тактильного світу. Це маніфестується через одиниці концептів «колір», «запах», «відчуття», переважно зіставлявані з одиницями концептів «птахи», «тварини», «дерева», а візуальність опису створюється за допомогою авторських метафоричних зіставлень і порівнянь, зокрема елементів живої та неживої природи.

Головними елементами концептосфери *ПРИРОДА*, що використовуються в поетичній мові П. Перебийноса та А. Кичинського, визначено концепти «земля», «степ», «село», макроконцепт «космос / всесвіт», які взаємопов'язані з елементами когніотипу «людина», виявляючи антропоморфні ознаки, що маніфестують авторські поетичні інтенції. При цьому елементи всіх зазначених концептів між собою пересікаються через, зокрема, зіставлення сільських атрибутів з елементами неба й космосу, виявляючи при цьому ще й темпоральний вимір.

Таким чином, фігоморфи та зооморфи, сполучаючись у межах метафоричних конструкцій з антропоморфами, виконують не лише функцію реалізатора авторських інтенцій, зіставляючись із людьми як *homo sapiens* (які мають не кочувати світом, а бути тісно пов'язаними з рідною землею), але й формують темпоральні конструкції, що переважно характеризують плин життя, як основний мотив поетичного мовомислення.

У дослідженні експериментально доведено ефективність виокремлених мовних смислів. Здійснений кількісний, якісний і стилістичний аналіз лексичних одиниць засвідчив позитивну динаміку в рівнях розвитку й еволюції духовних цінностей особистості й переконав у доцільності та результативності відповідного дослідження.

Наукова новизна результатів дослідження полягає в тому, що в ньому вперше:

– проаналізовано мовотворчість А. Кичинського та П. Перебийноса в площині аналізу й зіставлення їхніх індивідуально-мовних концептосфер;

– репрезентовано концепти на позначення ландшафтних реалій і явищ природи як інструмент упровадження художницького мислення поетів у творчий процес;

– узагальнено складники концептосфери *ПРИРОДА* в площині ландшафтного опису (природні об'єкти, явища / стихії);

– досліджено особливості вербалізації фітоморфних і зооморфних елементів концептосфери *ПРИРОДА* поетами, зокрема в межах метафоричних конструкцій;

– простежено зв'язок складників концептосфери *ПРИРОДА* з антропоморфними елементами відповідно до авторських інтенцій;

– виявлено лінгвальні засоби пов'язаності фітоморфів і зооморфів з елементами концептів «час» і «простір».

Об'єктом аналізу є концептосфера *ПРИРОДА* поетичних текстів А. Кичинського та П. Перебийноса, що увійшли до поетичних збірок останньої третини ХХ – початку ХХІ століття.

Предмет вивчення – лінгвохудожня репрезентація концептів – складників концептосфери *ПРИРОДА* в поезіях авторів.

Метою дослідження є визначення ролі концептосфери *ПРИРОДА* в поезіях П. Перебийноса й А. Кичинського через процеси вивчення й опису в її структурі відповідних концептів, а також їх смислового наповнення та художнього функціонування в мовній картині аналізованих поетів.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань:

1) дослідити теоретичні засади концептуалізації природних реалій у поетичному мовомисленні (мовна картина світу, індивідуально-художня концептосфера, концептосфера *ПРИРОДА*);

2) проаналізувати мовотворчість П. Перебийноса та А. Кичинського в площині аналізу й зіставлення їхніх індивідуальних мовних концептосфер;

3) репрезентувати концепти на позначення ландшафтних реалій і явищ природи як інструмент упровадження художницького мислення поетів у творчий процес;

4) висвітлити концепти «земля», «космос», «степ», «село» та «явища / стихії природи» в площині ландшафтного опису;

5) з'ясувати особливості кореляції елементів концептосфери *ПРИРОДА* з антропоморфними елементами в площині авторських інтенцій;

6) виявити лінгвальні засоби пов'язаності фітоморфів і зооморфів з елементами концептів «час» і «простір».

Матеріали дослідження: збірки А. Кичинського («Вулиця закоханих дерев», 1976; «Світло трави», 1979; «Землі зелена кров», 1982; «Листоноша – Земля», 1985; «Дорога завдовжки в любов», 1988; «Повторення непройденого», 1990; «В гості до мами», 1991; «Жива і скошена тече в мені трава», 1999; «Бджола на піску», 2003; «Пролітаючи над листопадом», 2004; «Танець вогню», 2005; «Срібна голка і нить золота», 2010; «Небажаний свідок», 2013; «Впольовання вітру», 2015) і збірки П. Перебийноса («Високі райдуги», 1973; «Ранкові сурми», 1976; «Гроно вогню», 1977; «Небо твоє і земля», 1979; «Світловий рік», 1982; «Третя спроба», 1983; «Присягаю Дніпром!», 1985; «Срібне весілля», 1986; «Точний час», 1990; «Княжа лука», 1999; «Пшеничний годинник», 2005; «Цивілізація дерев», 2011; «Тінь янгола», 2012). Картотека нашого дослідження становить 1260 одиниць, дібраних шляхом суцільної вибірки зі збірок означених поетів.

Методи дослідження. Відповідно до загальних наукових принципів об'єктивності та історизму (розгляд вербальних репрезентантів концептів й інших мовних особливостей аналізованих поезій з урахуванням історичного контексту) в роботі використано такі методи: зіставлення (мовних явищ, концептів П. Перебийноса та А. Кичинського), функціонально-стилістичний (використання мовностилістичних прийомів як ознак індивідуального мовомислення), індукції та дедукції (для визначення групового характеру концепту відповідно до індивідуального, і навпаки – для з'ясування інтерпретації поетом певного групового концепту), контекстного (врахування контексту поезії для визначення сутності поетичного трактування певного концепту), когнітивно-ономасіологічний (для аналізу фразеологізмів), описовий (під час інвентаризації та класифікації концептів – складників концептосфери *ПРИРОДА*), компаративістський (для порівняння особливостей мовомислення поетів), структурний (для визначення структури певних концептів у поетичному тексті), компонентного аналізу (для характеризування лексичних репрезентантів концептів у площині їхньої семантики та конотованості), асоціацій та аналогій (для аналізу метафоричних конструкцій, концептів), а також прийом суцільного вибирання матеріалу для аналізу.

Теоретичне значення роботи полягає в тому, що основні її положення й висновки конкретизують і поглиблюють вироблені в сучасній лінгвістиці уявлення про концепти в межах художнього твору, зокрема в поетичному мовомисленні через використання компаративістського аналізу творчості двох українських поетів однієї епохи та однакового походження. Також у дослідженні уточнено поняття «мовна картина світу», «індивідуальна мовна концептосфера», «концепт» відповідно до особливостей світобачення й походження митця.

Практична цінність одержаних результатів полягає в тому, що вони можуть бути використані мовознавцями під час укладання та викладання курсів

стилістики української мови та лінгвістичного аналізу тексту. Також результати дослідження можна використати у краєзнавчих студіях, зокрема щодо поезій, де згадуються топоніми й урбаноніми певної місцевості України, а також в історичних, зокрема щодо поезій, присвячених історії України.

Особистий внесок здобувача у працях, опублікованих одноосібно, полягає у визначенні та описі елементів-складників концептосфери *ПРИРОДА* крізь призму художньої мови, в аналізі особливостей вербалізації мовних одиниць в поетичній мові й ідіостилі поетів, у виокремленні стилістичних особливостей художньої мови.

Апробація результатів дослідження. Основні положення й результати дослідження було обговорено на семінарах і засіданнях кафедри української мови Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (2017-2021 рр.), а також на одинадцяти конференціях, а саме:

1. XVII міжнародна конференція з актуальних проблем семантичних досліджень «Художній текст: лексика, граматики, стилістика» (м. Харків) 15-16 травня 2018 року;

2. міжнародна наукова конференція «Постать Г.Ф. Квітки-Основ'яненка в контексті історії української культури» (м. Харків) 21-22 листопада 2018 року;

3. міжнародна науково-практична конференція «Соціокультурні та комунікативні аспекти функціонування мовних одиниць» (м. Київ) 29-30 листопада 2018 року;

4. XVIII міжнародна наукова конференція «Мова-текст-дискурс: проблеми структури та семантики» (м. Харків) 15-16 травня 2019 року;

5. всеукраїнська науково-теоретична конференція ІХ Довженківські читання «Олександр Довженко і українська культура: історія, традиції, сучасність» (м. Глухів) 17-18 жовтня 2019 року;

6. міжнародна наукова конференція «Мова як світ світів. Граматика і поетика текстових структур» (Київ) 7-8 листопада 2019 року;
7. XIV міжнародна науково-практична конференція «Мови і світ: дослідження та викладання» (м. Кропивницький) 19-20 березня 2020 року;
8. міжнародна конференція «Scientific and Professional Conference in Philology and Linguistics in the Digital AgeFiLiDA – 2020» (м. Будапешт) 5 квітня 2020 року;
9. міжнародна наукова конференція «Аргументи сучасної філології: «нестача» і «бажання у тексті» (м. Харків) 2-3 квітня 2021 року;
10. VII форум молодих учених «Young researchers in the global world: vistas and challenges» (м. Харків) 23 квітня 2021 року;
11. XIX міжнародна наукова конференція з актуальних проблем філологічних досліджень (пам'яті доктора філологічних наук, професора А.Т. Гулака) (м. Харків) 20-21 травня 2021 року.

Ключові слова: МКС, А. Кичинський, П. Перебийніс, концептосфера, концепт, ідіостиль, метафорична конструкція.

ABSTRACT

Bielinska V.Ye. **Concetosphere NATURE in P. Perebyinis and A. Kychynskiy's poetic dictionary** – Qualifying scientific work on the rights of the manuscript.

Thesis for PhD in specialty 035 – Philology. – H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Ministry of Education and Science of Ukraine, Kharkiv, 2021.

In the thesis a comprehensive analysis of the features of the use of elements of the conceptosphere NATURE in the language of P. Perebyinis and A. Kychynskiy's poetry is carried out in accordance with the priorities of their linguistic worldview and creative intentions.

The relevance of the study is due to the lack of holistic and systematic study of the language of P. Perebyinis and A. Kychynskyi's poetry as poets of "two centuries" in the plane of verbalization of the conceptual sphere *NATURE*, as well as the need for further analysis of this area in Ukrainian poetry. At the same time, the fact that the work of poets covers the last third of the XX - first quarter of the XXI century and it is marked by both social and lyrical themes, and singing poetic language, which attracted the attention of composers and led to awarding Shevchenko Prize. Both are of rural origin, that is why their linguistic pictures of the world are inextricably linked to native nature, and therefore the concepts that denote natural elements receive many additional connotations according to the individual author's interpretation. This is also facilitated by artistic perception because P. Perebyinis and A. Kychynskyi combine poetic and painting talents, and such an interspecific correlation makes poets related to T. Shevchenko showing similar features both in the visual arts and in poetry, in particular in the description nature. These common features, as well as innovative features of their interpretation of the elements of the conceptsphere *NATURE*, determined the choice of these particular artists for the study of their linguistic thinking.

The picture of the world (general, ethnic, individual, etc.), formed as a result of the interaction of people with the environment, from the verbal side represents the movement of an ethnic community. Therefore, the author of a work of art as a representative of such an ethnic group in his/her own idiostyle will reveal common stereotypes, including associations of images of the natural world, which are typical and basic ones for the national mentality.

The work represents dimension the analysis of the theory of the linguistic picture of the world and concepts in chronological. First mentioned foreign scientists (V. Humboldt, L. Wittgenstein, L. Weisgerber, E. Sepir, B. Wharf) who developed these concepts and provisions. Secondly, Ukrainian scientists-theorists (O. Selivanova, V. Ivashchenko, V. Zhayvoronok, I. Golubovska, O. Malenko,

A. Moisienko, D. Uzhchenko, etc.) and Soviet scientists (Y. Karaulov, D. Likhachev, G. Brutyan, V. Telia) are introduced. Moreover, there are practitioners who used this theory in research languages of fiction (K. Goloborodko, L. Lysychenko, I. Serebryanska, N. Plotnikova, O. Slyunina, O. Dibrova, O. Kuzmina, etc.). The history and achievements of Kharkiv linguists are mentioned separately, in particular, information about the latest dissertation research of young scientists in the field of conceptology is provided.

There is the description of the basic postulates of the theory. The theory of metaphor as a means of expressing the figurative component of the concept through the linguocognitive prism of M. Black, J. Lakoff, M. Johnson is presented, supported by the works of Ukrainian linguists T. Vilchynska, I. Golubovska, A. Prykhodko, O. Selivanova, Y. Yurina, etc.

The implementation of the elements of the conceptsphere *NATURE* in the author's poetic linguistic thinking is inextricably linked with his/her ethnic perception of the world. And the individual LWP contains both landscape elements and representatives of wildlife such as floral and zoological, that are included in the ethnic LWP. The ethnic/ national LPW combines both specific ethnic and universal human features that represent the unity of different languages and cultures and they are combined in the linguistic personality of the author. The conglomeration of elements of the ethnic LWP constitutes the conceptsphere containing many concepts that are freely interpreted by different authors within their idiostyle. The components of the concept in poetic language are described through metaphorical constructions that interpret stable associative representations, historically and traditionally they are inherent in the community and in an individual approach. The word as the material base of the concept in this case is a synthesis of individual author's understanding with the tradition of ethnic use of a particular concept, as well as of universal one. That is, language provides the speaker-author with symbolic resources for the realization of his/her intentions.

Metaphor as an expression of the figurative component of the concept in the poetic text forms a multilayered image which consists of the knowledge of the donor and recipient spheres, realized in anthropomorphic, zoomorphic, phytomorphic, etc. linguistic units. This occurs in terms of expressiveness as the leading feature of the conceptual metaphor and provides, in particular, the revival of a certain natural phenomenon (through its linguistic manifestations) by human characteristics.

Elements of the conceptosphere *NATURE* are dominant in Ukrainian poetry, as the themes of the historical human existence, the homeland, its protection are laid down in the LWP. Their territorial dimension is concretized by basic landscape objects, figurative dimension is specified by natural elements (phenomena, plants, animals, insects, etc.) forming the recipient and donor zones of the author's metaphorical constructions.

As P. Perebyinis and A. Kychynskyi are people of rural origin, their LWP is inextricably linked with their native nature, the poetic idiostyle is characterized by expressiveness, metaphoricity with unique comparisons of living and non-living elements of the conceptosphere *NATURE* and the cognotype “a human”. Their poetry outlines the conceptual oppositions “village – city”, “natural – urbanistic”, “positive – negative”, “land – space”, these linguistic elements are involved in metaphorical constructions as donor or recipient components.

P. Perebyinis and A. Kychynskyi combine the talents of artist and poet with the priority of landscape description and singing (both have songs based on their texts) in which the style of artistic thinking is interpolated into a poetic process (interspecific correlation), which is manifested in the verbalization of the audiovisual and tactile world. This is manifested through units of concepts “color”, “smell”, “sensation” which are mostly compared with units of concepts “birds”, “animals”, “trees”. And the visuality of the description is created by use of the author's metaphorical comparisons including elements of living and inanimate nature.

The concepts of “land”, “steppe”, “village”, the macro concept “space /

universe” are defined as the main elements of the conceptosphere *NATURE* used in the poetic language of P. Perebyinis and A. Kychynskyi. The given concepts are interconnected with the elements of the cognotype “a human” revealing anthropomorphic features that manifest the author's poetic intentions. At the same time, the elements of all these concepts intersect through the comparison of rural attributes with the elements of the sky and space, also demonstrating the temporal dimension.

Thus, phytomorphs and zoomorphs, combining within metaphorical constructions with anthropomorphs, perform not only the function of realization the author's intentions, appearing with people as homo sapiens (who should not wander around the world, but they can be closely connected with their homeland), but also form temporal constructions, which mainly characterize life, as the main motive of poetic language thinking.

The study experimentally proved the effectiveness of the identified linguistic meanings. The carried out quantitative, qualitative and stylistic analysis of lexical units showed positive dynamics in the levels of development and evolution of the spiritual values of the individual and convinced of the expediency and effectiveness of the relevant research.

The scientific novelty of the obtained results is based on the facts that are researched in this work for the first time:

- the linguistic creativity of P. Perebyinis and A. Kychynskyi is analyzed in the plane of analysis and comparison of their individual linguistic conceptual spheres;
- concepts for the designation of landscape and natural phenomena are presented as a tool for introducing the artistic thinking of poets in the creative process are represented;
- the components of the conceptosphere *NATURE* in the plane of landscape description (natural objects, phenomena / elements) are generalized;
- the peculiarities of verbalization of phytomorphic and zoomorphic elements

of the conceptosphere *NATURE* by poets are examined in particular within metaphorical constructions;

- the connection of the components of the conceptosphere *NATURE* with anthropomorphic elements is discovered according to the author's intentions;

- lingual means of connection of phytomorphs and zoomorphs with elements of the concepts “time” and “space” are revealed.

The object of the analysis is the conceptosphere *NATURE* of A. Kychynskyi and P. Perebyinis poetic texts, which were included in the poetic collections of the last third of the XX - early XXI century.

The subject of the study is the linguistic and artistic representation of concepts - components of the conceptosphere *NATURE* in the poetry of the authors.

The aim of the study is to determine the role of the conceptosphere *NATURE* in the poetry of P. Perebyinis and A. Kychynskyi through the processes of studying and describing the relevant concepts in its structure, as well as their semantic content and artistic functioning in the linguistic picture of the analyzed poets.

Achieving this goal involves solving the following **tasks**:

- 1) to explore the theoretical foundations of conceptualization of natural realities in poetic linguistic thinking (linguistic picture of the world, individual-artistic conceptosphere, conceptosphere *NATURE*);

- 2) to analyze the linguistic creativity of P. Perebyinis and A. Kychynskyi in the plane of analysis and comparison of their individual linguistic conceptual spheres;

- 3) to represent concepts to denote landscape and natural phenomena as a tool for implementation the artistic thinking of poets into the creative process;

- 4) to highlight the concepts of “land”, “space”, “steppe”, “village” and “phenomena / elements of nature” in the plane of landscape description;

- 5) to find out the peculiarities of the correlation of the elements of the conceptosphere *NATURE* with anthropomorphic elements in the plane of the author's intentions;

6) to reveal lingual means of connection of phytomorphs and zoomorphs with elements of the concepts “time” and “space”.

Research materials are collections of A. Kychynskyi (“Street of Loved Trees”, 1976; “The Light of Grass”, 1979; “Earth's Green Blood”, 1982; “Postman is the Earth”, 1985; “Road to Love”, 1988; “Repetition unexplored”, 1990; “Visiting my mother “, 1991; “Living and mown grass flows in me”, 1999; “Bee on the sand”, 2003; “Flying over November”, 2004; “Dance of fire”, 2005; “The Silver Needle and the Thread of Gold”, 2010; “The Unwanted Witness”, 2013; “In the hunt of the wind”, 2015) and a collection of P. Perebyinis (“High Rainbows”, 1973; “Morning Trumpets “, 1976;” Bunch of Fire”, 1977; “Your Heaven and Earth”, 1979; “Light Year”, 1982; “Third Attempt”, 1983; “I Swear by the Dnipro”, 1985; “Silver Wedding”, 1986; “Exact Time”, 1990; “Knyazha Luka”, 1999 , “Wheat Clock”, 2005, “The Civilization of Trees”, 2011, “Shadow of an Angel”, 2012). The card index of our research is 1260 units, selected by a continuous sample from the collections of these poets.

Research methods. According to the general scientific principles of objectivity and historicism (consideration of verbal representatives of concepts and other linguistic features of the analyzed poems taking into account the historical context), the following methods are used in the study such as comparison (of linguistic phenomena, concepts of P. Perebyinis and A. Kychynskyi), functional-stylistic (use of linguistic and stylistic techniques as signs of individual language thinking), induction and deduction (to determine the group nature of the concept in accordance with the individual and on the contrary to clarify the poet's interpretation of a certain group concept), contextual (taking into account the context of poetry to determine the essence of the poetic interpretation of a certain concept), cognitive-onomasiological (for the analysis of phraseological units), descriptive (during the inventory and classification of concepts - components of the conceptosphere *NATURE*), comparative (for comparing the peculiarities of the language of poets), structural (for determining

the structure of certain concepts in the poetic text), component analysis (to characterize the lexical representatives of concepts in terms of their semantics and connotation), associations and analogies (to analyze metaphorical constructions, concepts), as well as the method of a continuous selection of material for analysis.

The theoretical significance of the research is that its main provisions and conclusions concretize and deepen the ideas developed in modern linguistics within the work of art, in particular in poetic linguistics through the use of comparative analysis of two Ukrainian poets of the same era and the same origin. The study also clarifies the concept of “linguistic picture of the world”, “individual linguistic conceptosphere”, “concept” in accordance with the peculiarities of the worldview and origin of the poet.

The practical value of the obtained results is that linguists can use them during making up and teaching courses in stylistics of the Ukrainian language and linguistic text analysis. Also, the results of the study can be used in regional studies, in particular, regarding poems, where toponyms and urban names of a certain area of Ukraine are mentioned, as well as in historical ones, in particular, regarding poems dedicated to the history of Ukraine.

The personal contribution of the applicant to the works published individually consists of defining and describing the elements that make up the conceptosphere *NATURE* through the prism of the artistic language, of the analysis of the peculiarities of verbalization of linguistic units in the poetic language and the idiostyle of poets, in highlighting the stylistic features of the artistic language.

The approbation of the research study. The main provisions and results of the study were discussed at seminars and meetings of the Department of Ukrainian Language of H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University (2017-2021), as well as at eleven conferences, namely:

1. XVII international conference on topical issues of semantic research “Artistic text: vocabulary, grammar, stylistics” (Kharkiv) May 15-16, 2018;

2. international scientific conference “The figure of H.F. Kvitky-Osnovyanenko in the context of the history of Ukrainian culture “(Kharkiv) November 21-22, 2018;
3. international scientific-practical conference “Socio-cultural and communicative aspects of the functioning of language units” (Kyiv) November 29-30, 2018;
4. XVIII international scientific conference “Language-text-discourse: problems of structure and semantics” (Kharkiv) May 15-16, 2019;
5. all-Ukrainian scientific-theoretical conference IX Dovzhenko readings “Alexander Dovzhenko and Ukrainian culture: history, traditions, modernity” (Hlukhiv) October 17-18, 2019;
6. international scientific conference “Language as the world of worlds. Grammar and poetics of text structures “(Kyiv) November 7-8, 2019;
7. XIV international scientific and practical conference “Languages and the world: research and teaching” (Kropyvnytskyi) March 19-20, 2020;
8. international conference “Scientific and Professional Conference in Philology and Linguistics in the Digital Age FiLiDA - 2020” (Budapest) April 5, 2020;
9. international scientific conference “Arguments of Modern Philology:” Lack “and” Desire in the Text “(Kharkov) April 2-3, 2021;
10. VII forum of young scientists “Young researchers in the global world: vistas and challenges” (Kharkiv) April 23, 2021;
11. XIX international scientific conference on current issues of philological research (in memory of Doctor of Philology, Professor A.T. Gulak) (Kharkiv) May 20-21, 2021.

Key words: LWP, A. Kychynskyi, P. Perebyinis, conceptsphere, concept, idiostyle, metaphorical construction.

Основний зміст дисертації відображено в таких публікаціях:

Наукові праці, в яких опубліковані основні результати дослідження:

1. Белінська В. Є. Фітоморфи в поезіях П. Перебийноса та А. Кичинського: Функціональний аналіз. *Українське мовознавство. Випуск 47/2*. Київ, 2017. С. 125-132.
2. Белінська В. Є. Мовний образ води у творчості П. Перебийноса. *Лінгвістичні дослідження : зб. наук. пр. / ХНПУ імені Г.С. Сковороди*. Вип. 48. Харків, 2018. С. 224-230.
3. Белінська В. Є. Вербальна репрезентація кінематографічності в поезії А. Кичинського. *Східнослов'янська філологія*. Вип. 31. Бахмут, 2019. С. 13-24.
4. Белінська В. Є. Мовний стиль поезії А. Кичинського: традиційні та індивідуальні риси. *Вісник МДУ. Серія: Філологія*. Вип. 21. Маріуполь, 2019. С. 9-15.
5. Белінська В. Є. Індивідуально-мовна концептосфера П. Перебийноса. *Лінгвістичні дослідження : зб. наук. пр. / ХНПУ імені Г.С. Сковороди*. Випуск. 51. Харків, 2019. С. 197-210.
6. Белінська В. Є. Експресивність концептуальної метафори П. Перебийноса. *International Electronic Scientific Journal TRAEKTORIÂ NAUKI*. Vol. 5, No 11, 2019. P. 1008-1113.
7. Белінська В. Є. Корелятивні площини концептуальних категорій «Земля» й «Космос» у мові поезій П. Перебийноса та А. Кичинського. *Лінгвістичні дослідження : зб. наук. пр. / ХНПУ імені Г.С. Сковороди*. Випуск. 52. Харків, 2019. С. 224-235.
8. Белінська В. Є. Вербальні репрезентації явищ природи в поезії П. Перебийноса та А. Кичинського: конотаційні вияви. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. Вип. 187. Кропивницький, 2020. С. 521-527.

9. Белінська В. Є. Вербалізація концептуальної категорії «Простір» у мовомисленні П. Перебийноса та А. Кичинського. *Science and Education a New Dimension. Philology*, VIII(67), Issue: 225. 2020. P. 7- 11.

Опубліковані праці апробаційного характеру:

1. Valeriia Bielinska. Originality of A. Kichynsky's poetic language. *Young Researchers in the Global World: Approaches and Challenges : Book of papers of the 2021 International Forum for Young Researchers*, Kharkiv, April 23, 2021 / O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, TESOL-Ukraine [and oth.]. P. 205-206.